

GR!P

Involvering for inkludering

GR!P

GRIP

Forskning viser at barnehager og skoler som lykkes med inkluderende praksis, arbeider systematisk ut fra bestemte verdier. I **GRIP**, som er hele ressursen, kartlegges deltakernes praksis opp mot disse forskningsbaserte verdiene. Kartleggingen gir et felles utgangspunkt for målrettet utvikling av inkluderende barnehager, skoler og PPT. Forskningsreferansene som ligger til grunn for ressursen, er samlet i referanselisten i siste steg.

Inkluderende praksis bygger på tre overordnede verdier:

1. Støtte alle barn og unge innebærer å verdsette ulikhet, fremme lek og læring for alle, og bruke kartlegging og observasjon systematisk for å tilpasse praksis slik at alle barn og unge kan delta og utvikle seg.

2. Samhandling i laget rundt barn og unge handler om forpliktende samarbeid mellom ansatte, foresatte og andre relevante tjenester for å sikre helhetlig støtte og gode inkluderende løsninger.

3. Læring og utvikling i profesjonsfellesskapet viser til betydningen av både personlig og kollektiv læring, samt ledelse som aktivt støtter og utvikler inkluderende praksis over tid.

Dersom barnehager og skoler skal bli bedre på inkluderende praksis, må disse verdiene omsettes til handling i det daglige profesjonsarbeidet.

Når du hører ordet "inkludering", hvilke andre ord tenker du på da?

mangfold

samarbeid

likeverd fellesskap

Inkludering

Skjul ordskyen

GR!P

I neste steg vil dere se en kort film om *inkludering*.

Etter filmen vil dere få en refleksjonsoppgave knyttet til temaene som tas opp.

Målet er å gi rom for egne tanker og perspektiver før videre arbeid.

GR!P

Inl ▶ ing

[Automatisk tekstet av Autotekst med NB Whisper. Kan inneholde feil.]

Diskuter i fellesskap:

Hvilke nye perspektiver på inkludering har dere fått etter å ha sett filmklippene? Skriv inn egne refleksjoner etter samtalen.

1

Våre svar

Skjul innspill

 Learnly

0 / 0

GR!P

I neste steg vil dere se en kort film om ***å verdsette ulikhet.***

Etter filmen vil dere få en refleksjonsoppgave knyttet til temaene som tas opp.

Målet er å gi rom for egne tanker og perspektiver før videre arbeid.

GR!P

Snakk sammen: Hvordan støtter du ansatte i skole og barnehage i arbeidet med å verdsette ulikhet? Del konkrete eksempler fra din arbeidshverdag.

1

Våre svar

Skjul innspill

 Learny

GR!P

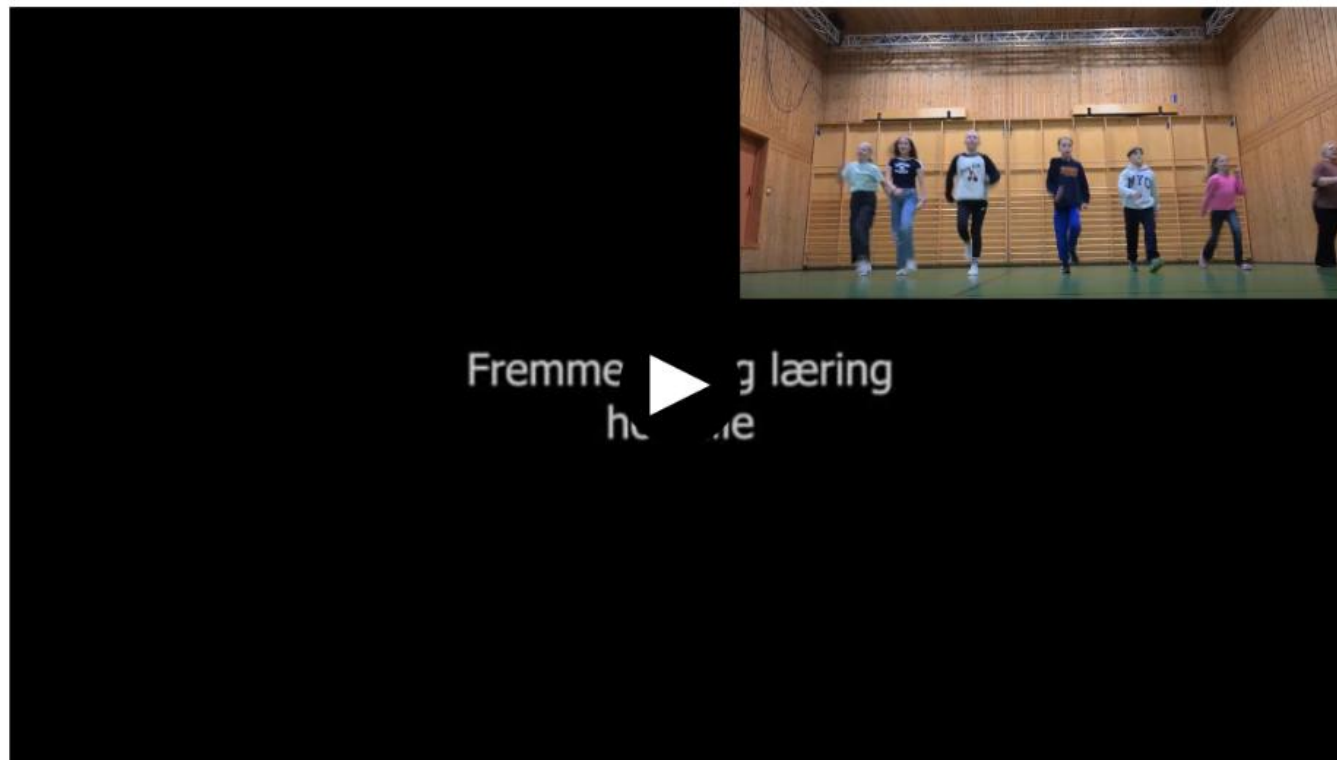
I neste steg vil dere se en kort film om ***lek og læring.***

Deretter arbeider dere med en refleksjonsoppgave.

Hensikten er å åpne for egne tanker og perspektiver før dere går videre.

GRIP

Snakk sammen:

Hvordan støtter du ansatte i skole og barnehage i arbeidet med å sikre at alle barn og elever får delta i leke- og læringsaktiviteter på lik linje med andre? Skriv ned egne refleksjoner etter samtalen.

1

Våre svar

Skjul innspill

 Learnly

GR!P

I neste steg vil dere se en kort film om ***kartlegging og observasjon.***

Etterpå skal dere arbeide med en refleksjonsoppgave som åpner for egne tanker og perspektiver.

GR!P

Kartlegging ► Observasjon

[Automatisk tekstet av Autotekst med NB Whisper. Kan inneholde feil.]

Snakk sammen:

Hvordan støtter du ansatte i skole og barnehage når barn og elever gir uttrykk for at de opplever flere eller større utfordringer enn andre? Skriv ned egne refleksjoner.

1

Våre svar

Skjul innspill

 Learnly

Kartlegging av egen praksis.

Nå skal dere kartlegge egen praksis. Dere får presentert en rekke påstander som dere skal vurdere på en skala fra *helt uenig* til *helt enig*.

Kartleggingen tar utgangspunkt i filmene dere har sett og refleksjonsoppgavene dere nettopp har arbeidet med.

Alle svar behandles anonymt.

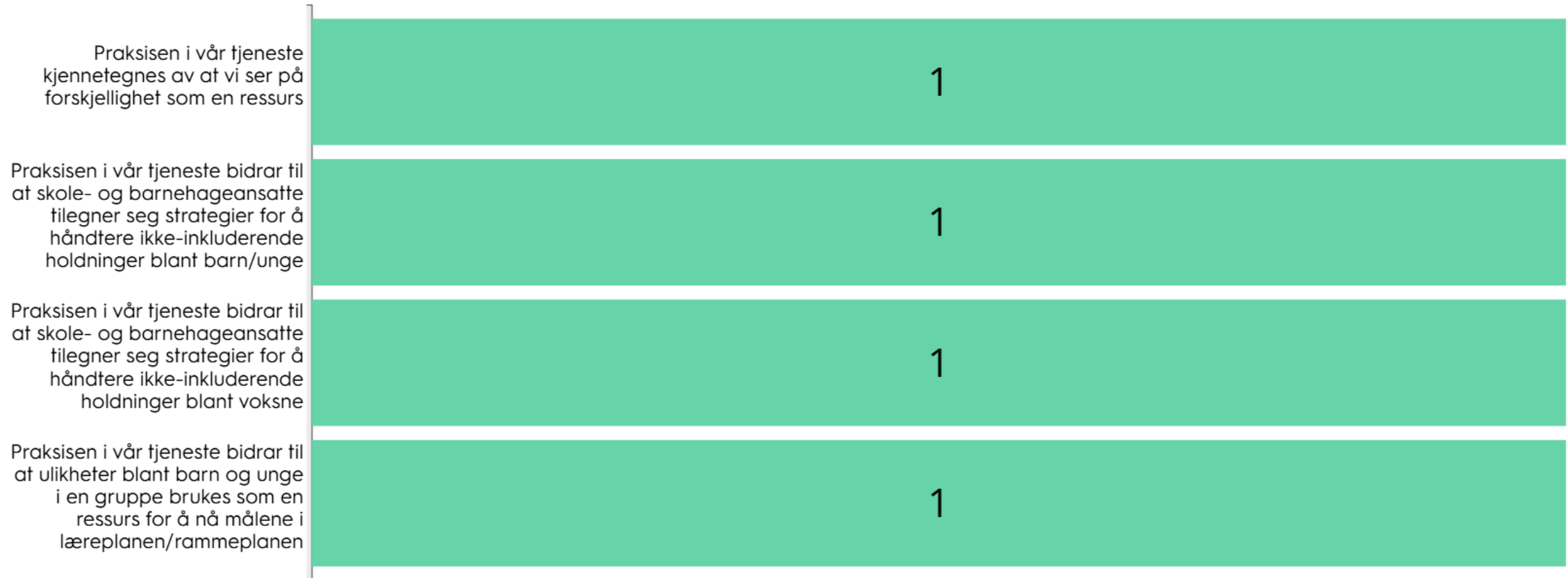
1. Støtte alle barn og unge

Påstandene er gruppert i tre delområder:

- 1.1. Tjenestens bidrag til verdsetting av ulikhet
- 1.2. Tjenestens bidrag til å fremme lek og læring hos alle barn og unge i skole og barnehage
- 1.3. Tjenestens bidrag til at kartlegging og observasjon brukes som virkemiddel for vurdering i skole og barnehage

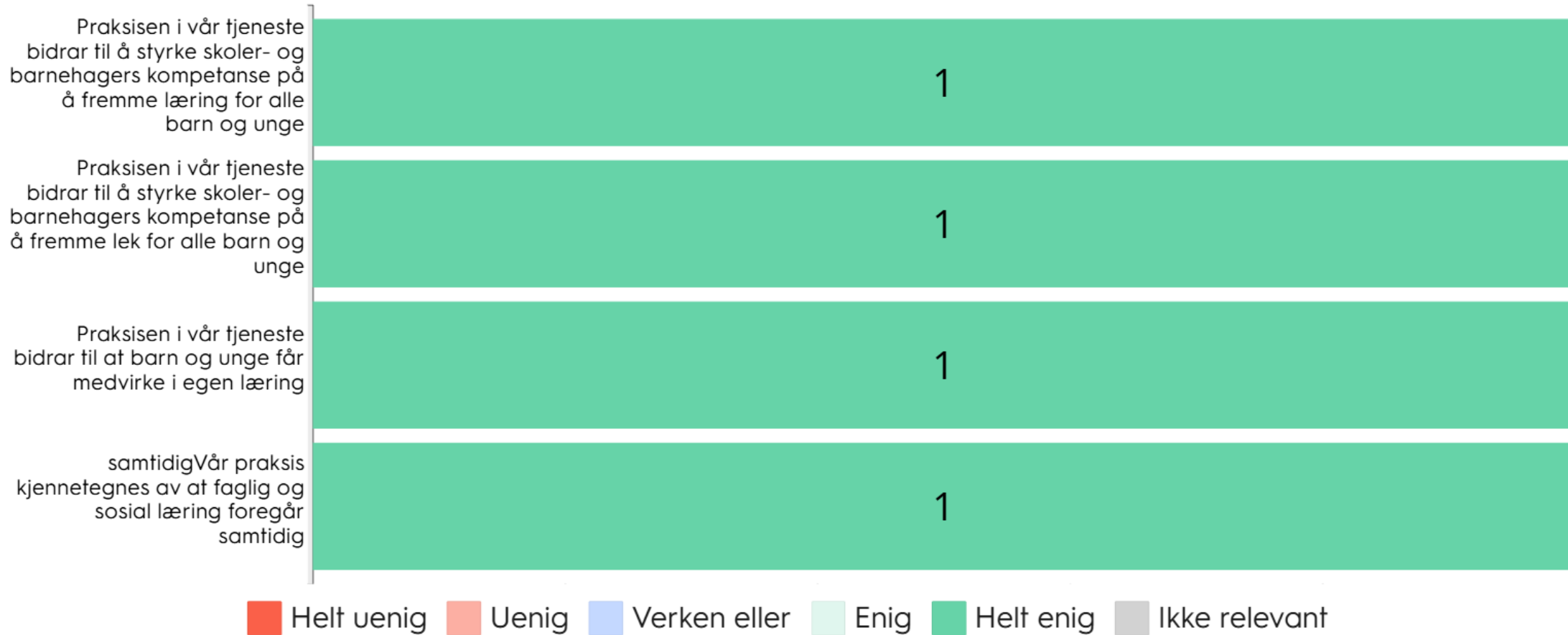
1.1 Tjenestens bidrag til verdsetting av ulikhet

Helt uenig Uenig Verken eller Enig Helt enig Ikke relevant

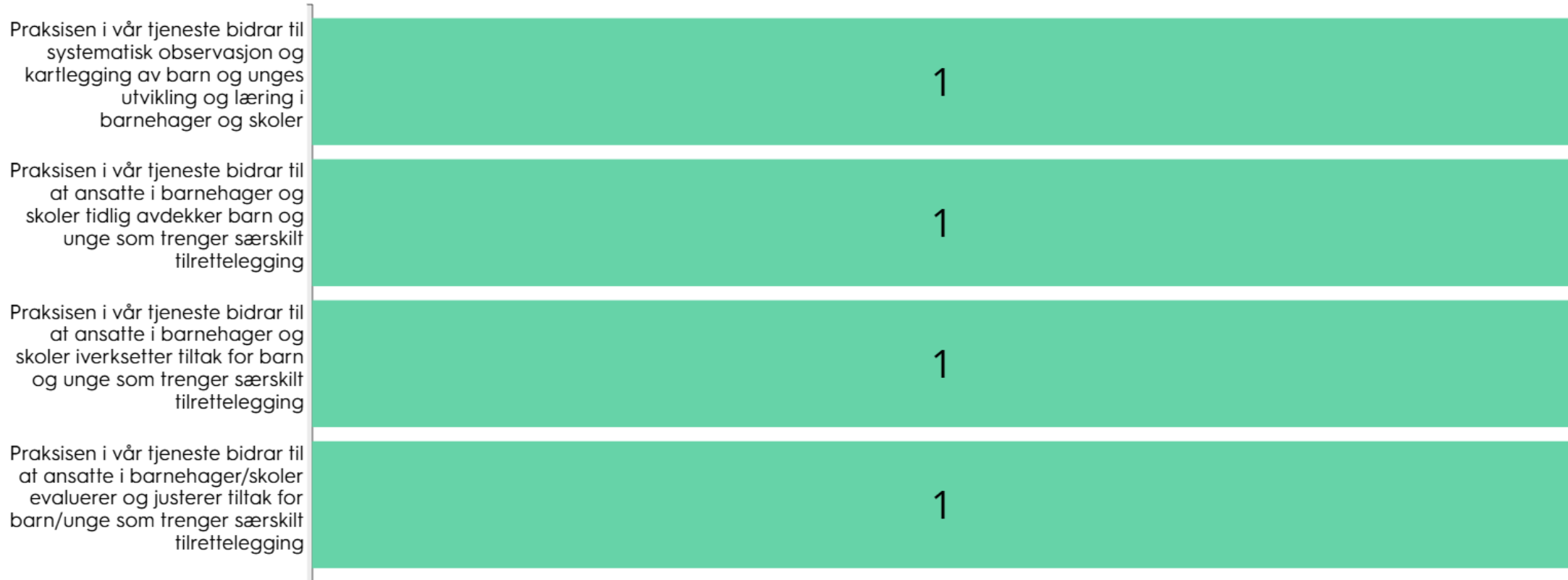
Skjul innspill

1.2 Tjenestens bidrag til å fremme lek og læring hos alle barn og unge i skole og barnehage

Skjul innspill

1.3 Tjenestens bidrag til at kartlegging og observasjon brukes som virkemiddel for vurdering i skole og barnehage

Helt uenig Uenig Verken eller Enig Helt enig Ikke relevant

Skjul innspill

KI-oppsummering

I møte 1 har vi arbeidet med å utvikle en felles begrepsforståelse for å kunne sette ord på kompetansebehovet knyttet til **å støtte alle barn og unge**.

På neste side følger en oppsummering av det vi drøftet.

I møte 2 arbeider vi videre med **samhandling i laget rundt barnet og læring og utvikling i profesjonsfellesskapet**.

Velg stegene du vil analysere

*klikk på et steg for å velge det

Velg alle

GRIP
Analysering av inkludering
PPPs og/eller

Content

GRIP

Content

GRIP

Content

Når du hører ordet
"inkludering", hvilke andre...

WordCloud

GRIP

I neste steg vil dere se en kort film om **inkludering**.

Etter filmen vil dere få en refleksjonsoppgave knyttet til temaene som tas opp.

Målet er å gi rom for egne tanker og perspektiver for videre arbeid.

Content

GRIP

Content

Climate changes

Diskuter i fellesskap: Hvilke nye perspektiver på...

OpenQuestions

GRIP

I neste steg vil dere se en kort film om å **verdsatte ulikhet**.

Etter filmen vil dere få en refleksjonsoppgave knyttet til temaene som tas opp.

Målet er å gi rom for egne tanker og perspektiver for videre arbeid.

Content

GRIP

Content

Climate changes

Snakk sammen: Hvordan støtter du ansatte i skole o...

OpenQuestions

GRIP

I neste steg vil dere se en kort film om **lek og læring**.

Dere etter arbeidet dere med en refleksjonsoppgave.

Hensikten er å åpne for egne tanker og perspektiver for dere går videre.

Content

GRIP

Content

Climate changes

Snakk sammen: Hvordan støtter du ansatte i skole o...

OpenQuestions

GRIP

I neste steg vil dere se en kort film om **kartlegging og observasjon**.

Etterpå skal dere arbeide med en refleksjonsoppgave som åpner for egne tanker og perspektiver.

Content

GRIP

Content

Climate changes

Snakk sammen: Hvordan støtter du ansatte i skole o...

OpenQuestions

Kartlegging av egne praksis

Content

1. Støtte alle barn og unge

Hensikten er å støtte opp under alle barn og unge som er i skolen.

Content

Self-Assessment

1.1 Tjenestens bidrag til verdsetting av ulikhet

Survey

Self-Assessment

1.2 Tjenestens bidrag til å fremme lek og læring hos...

Survey

Self-Assessment

1.3 Tjenestens bidrag til å kartlegging og observasjon..

Survey

KI-oppsummering

Content

Climate changes

Dekker KI-oppsummeringen det vi har snakket om i dag...

OpenQuestions

GRIP

Møte 1 er nå ferdig.

Content

Her starter møte 2

Content

Slik du ser det: Hvem er de viktigste aktørene i laget...

WordCloud

GRIP

I neste steg vil dere se en kort film om **sambhandling i laget rundt**.

Etter filmen vil dere få en refleksjonsoppgave knyttet til temaene som tas opp.

Målet er å gi rom for egne tanker og perspektiver for videre arbeid.

Content

GRIP

Content

 Generer analyse

**Dekker KI-oppsummeringen det vi har snakket om i dag?
Er det noe dere mener er særlig viktig som dere vil fremheve?**

1

Våre svar

Skjul innspill

 Learny

GR!P

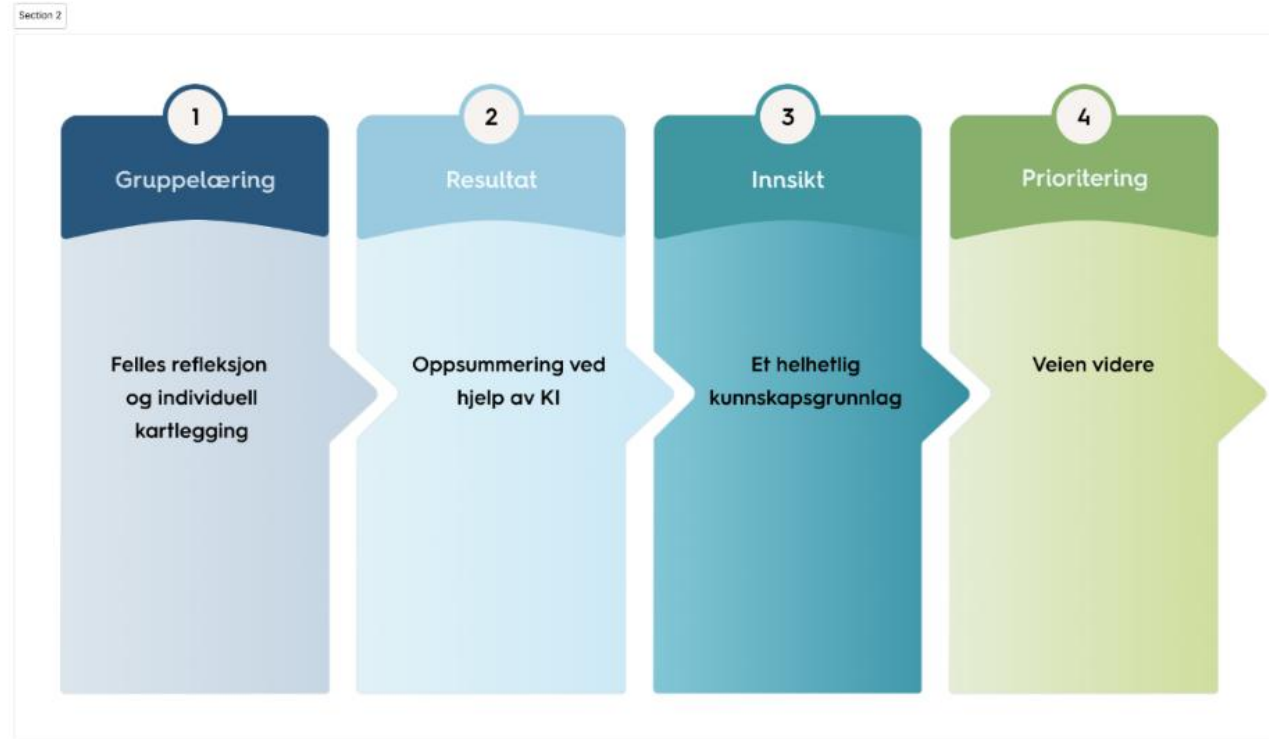
Møte 1 er nå ferdig.

Her starter møte 2

Ved behov, se introduksjonsfilmen på nytt:

[Introduksjon.](#)

Slik du ser det: Hvem er de viktigste aktørene i laget rundt barnet/ eleven?

Våre svar

Skjul ordskyen

GR!P

I neste steg vil dere se en kort film om ***samhandling i laget rundt.***

Etter filmen vil dere få en refleksjonsoppgave knyttet til temaene som tas opp.

Målet er å gi rom for egne tanker og perspektiver før videre arbeid.

GR!P

Mor og n 13 år

[Automatisk tekstet av Autotekst med NB Whisper. Kan inneholde feil.]

Snakk sammen: Hvordan bidrar du til at barn og elever opplever å bli hørt? Skriv ned egne refleksjoner etter samtalen.

1

Våre svar

Skjul innspill

 Learny

GR!P

I de neste stegene vil dere se **to korte filmer** om *samhandlingen mellom skole/ barnehage og hjem.*

Deretter arbeider dere med en refleksjonsoppgave.

Hensikten er å åpne for egne tanker og perspektiver før dere går videre.

GR!P *Film 1:*

Godt ▶ arbeid

[Automatisk tekstet av Autotekst med NB Whisper. Kan inneholde feil.]

The image shows a video player interface. At the top right, there is a small video thumbnail of a man with a beard and glasses, wearing a light blue shirt, sitting in a red chair and speaking. Below the thumbnail, the text "Godt ▶ arbeid" is displayed in white on a black background. At the bottom of the player, there is a subtitle in white text: "[Automatisk tekstet av Autotekst med NB Whisper. Kan inneholde feil.]".

GRIP *Film 2:*

Samhandli ► aget rundt

[Automatisk teksten av Autotekst med NB Whisper. Kan inneholde feil.]

Snakk sammen: Hvordan bidrar du til at foresatte opplever å bli hørt?

1

Våre svar

Skjul innspill

 Learnly

Kartlegging av egen praksis.

Nå skal dere kartlegge egen praksis. Dere får presentert en rekke påstander som dere skal vurdere på en skala fra *helt uenig* til *helt enig*.

Kartleggingen tar utgangspunkt i filmene dere har sett og refleksjonsoppgavene dere nettopp har arbeidet med.

Først må dere svare på noen bakgrunnsspørsmål, siden data også skal benyttes til forskning.

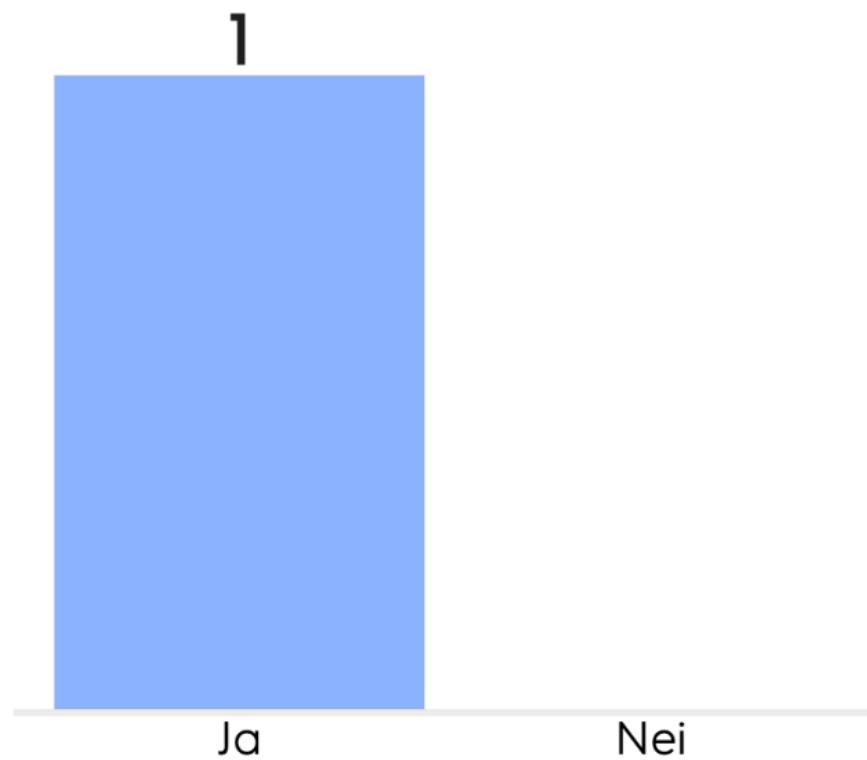
Anonymitet

Svarene dine blir behandlet konfidensielt. Anonymiserte data fra kartleggingen kan bli brukt til forskning.

Klikk på PDF-ikonet for å lese samtykkeskjemaet:

Jeg samtykker i at mine anonymiserte opplysninger brukes til forskning

Vis spørsmål

Alder

1

29 år og under

30-39

40-49

50-59

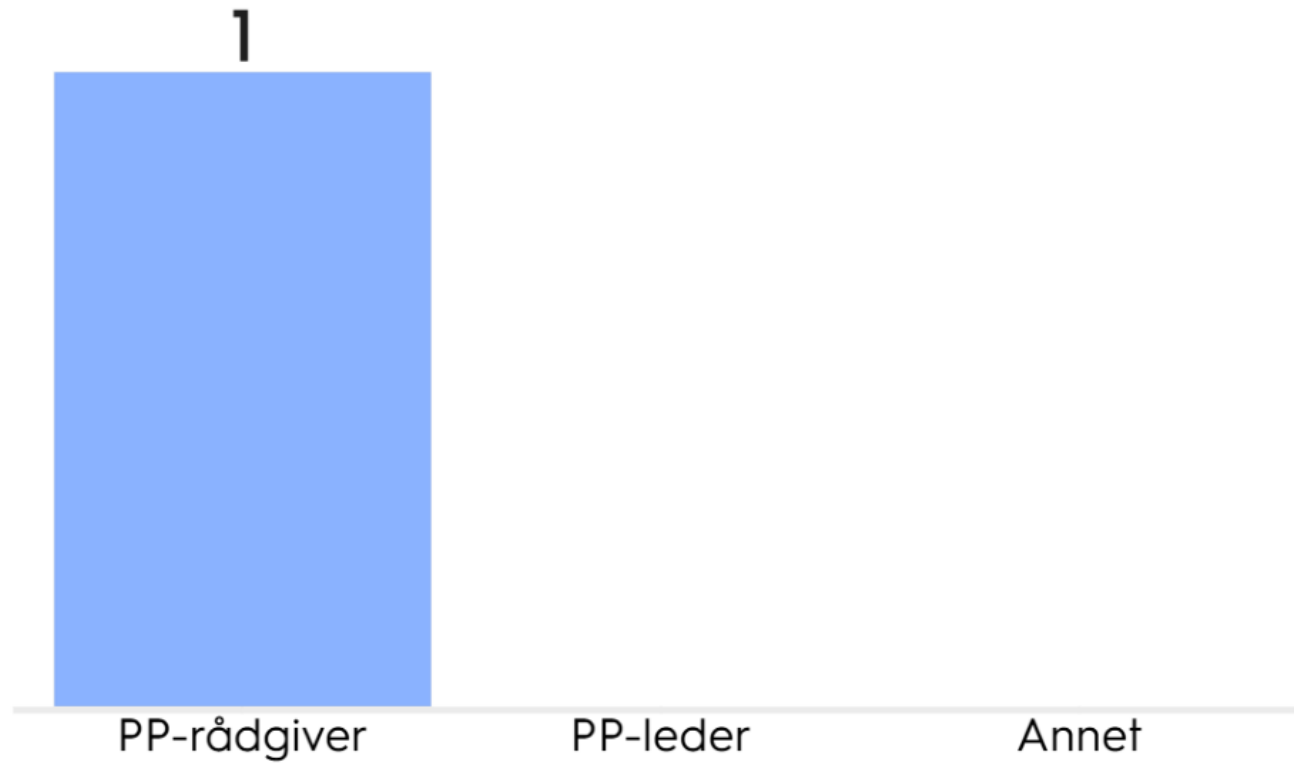
60 år og over

Vis spørsmål

0/0

Do

Rolle

Vis spørsmål

2. Samhandling i laget rundt barn og unge

Påstandene er gruppert i to delområder:

2.1 Samhandle med barn, unge og foresatte - i tjenesten

2.2 Samhandling mellom ulike yrkesgrupper - i tjenesten

Laget rundt barnet: Skole og barnehage, SFO, skolehelsetjeneste, BUP, foresatte og andre.

2.1 Samhandle med barn, unge og foresatte – i tjenesten

Praksisen i vår tjeneste bidrar til at ansatte i barnehager/skoler aktivt etterspør barn og unges egen opplevelse av å være inkludert i fellesskapet

1

Praksisen i vår tjeneste bidrar til at ansatte i barnehager og skoler aktivt motarbeider alle former for krenkelser og utenforskap

1

Praksisen i vår tjeneste sikrer at barn og unges stemme blir lyttet til og vektlagt

1

Praksisen i vår tjeneste sikrer at foresattes stemme blir lyttet til

1

Helt uenig Uenig Verken eller Enig Helt enig Ikke relevant

Skjul innspill

2.2 Samhandling mellom ulike yrkesgrupper – i tjenesten

I vår tjeneste har vi tydelige og kjente strukturer og arenaer for samhandling

1

Vi vet hva de ulike tjenestene i laget rundt barn og unge kan bidra med for å styrke inkluderingen

1

Vårt tverrprofesjonelle samarbeid bidrar til en mer inkluderende praksis for barn og unge

1

Helt uenig Uenig Verken eller Enig Helt enig Ikke relevant

Skjul innspill

GR!P

I neste steg vil dere se en kort film om ***læring og utvikling i profesjonsfelleskapet.***

Etterpå skal dere arbeide med en refleksjonsoppgave som åpner for egne tanker og perspektiver.

GR!P

Læring og utvikling ► fesyonsfellesskapet

[Automatisk tekstet av Autotekst med NB Whisper. Kan inneholde feil.]

Kartlegging av egen praksis.

Nå skal dere kartlegge egen praksis. Dere får presentert en rekke påstander som dere skal vurdere på en skala fra *helt uenig* til *helt enig*.

Kartleggingen tar utgangspunkt i filmen dere har sett.

3. Læring og utvikling i profesjonsfelleskapet

Påstandene er gruppert i tre delområder:

- 3.1. Personlig læring - i vår tjeneste
- 3.2. Kollektiv læring - i vår tjeneste
- 3.3. Tjenestens bidrag til kollektiv læring i skole og barnehage
- 3.4. Ledelse av inkluderende praksis
- 3.5. Tjenestens bidrag til ledelse av inkluderende praksis i skole og barnehage

(Når du vurderer ledelse, tenk på den virksomheten du jobber i.
Dette gjelder også hvis du er leder selv).

3.1 Personlig læring – i vår tjeneste

Jeg holder meg oppdatert på forskning og faglitteratur som omhandler inkluderende praksis

1

Jeg holder meg oppdatert på forskning og faglitteratur innenfor de vanligste spesialpedagogiske utfordringene (atferd, språk etc.)

1

Jeg holder meg oppdatert på ulike metoder som fremmer inkluderende praksis

1

Helt uenig Uenig Verken eller Enig Helt enig Ikke relevant

Skjul innspill

3.2 Kollektiv læring – i vår tjeneste

Vi utvikler en inkluderende praksis gjennom å reflektere sammen med kollegaer i vår tjeneste

1

Vi har høye forventninger til hverandre i tjenestens profesjonsfelleskap

1

Sammen utvikler vi inkluderende praksis i vår tjeneste

1

I vår tjeneste drøfter vi barns typiske utviklingsmønstre, f.eks. språklig utvikling og sosial/emosjonell utvikling

1

Helt uenig Uenig Verken eller Enig Helt enig Ikke relevant

Skjul innspill

3.3 Tjenestens bidrag til kollektiv læring i skole og barnehage

Praksisen i vår tjeneste bidrar til at skole- og barnehageansatte utvikler en inkluderende praksis gjennom å reflektere sammen med kollegaer

1

Praksisen i vår tjeneste bidrar til at skole- og barnehageansatte har høye forventninger til hverandre i profesjonsfellesskapet

1

Praksisen i vår tjeneste bidrar til at skole- og barnehageansatte utvikler en inkluderende praksis sammen

1

Praksisen i vår tjeneste bidrar til at skole- og bhg.ansatte drøfter barns typiske utviklingsmønstre, f.eks. språklig- og sosial/emosjonell utvikling

1

Helt uenig Uenig Verken eller Enig Helt enig Ikke relevant

Skjul innspill

3.4 Ledelse av inkluderende praksis – i vår tjeneste

Skjul innspill

3.5 Tjenestens bidrag til ledelse av inkluderende praksis i skole og barnehage

Skjul innspill

Hva skal til for at du lærer og utvikler deg i jobben din, i tråd med de behovene skolene og barnehagene til enhver tid har?

1

Våre svar

Skjul innspill

 Learnly

KI oppsummering

I møte 2 har vi arbeidet med å utvikle en felles begrepsforståelse for å kunne sette ord på kompetansebehov knyttet til **samhandling i laget rundt barnet og læring og utvikling i profesjonsfellesskapet.**

På neste side følger en oppsummering av det vi drøftet.

Velg stegene du vil analysere

*klikk på et steg for å velge det

Velg alle

Generer analyse

Dekker KI-oppsummeringen det vi har snakket om i dag?
Er det noe dere mener er særlig viktig som dere vil fremheve?

1

Våre svar

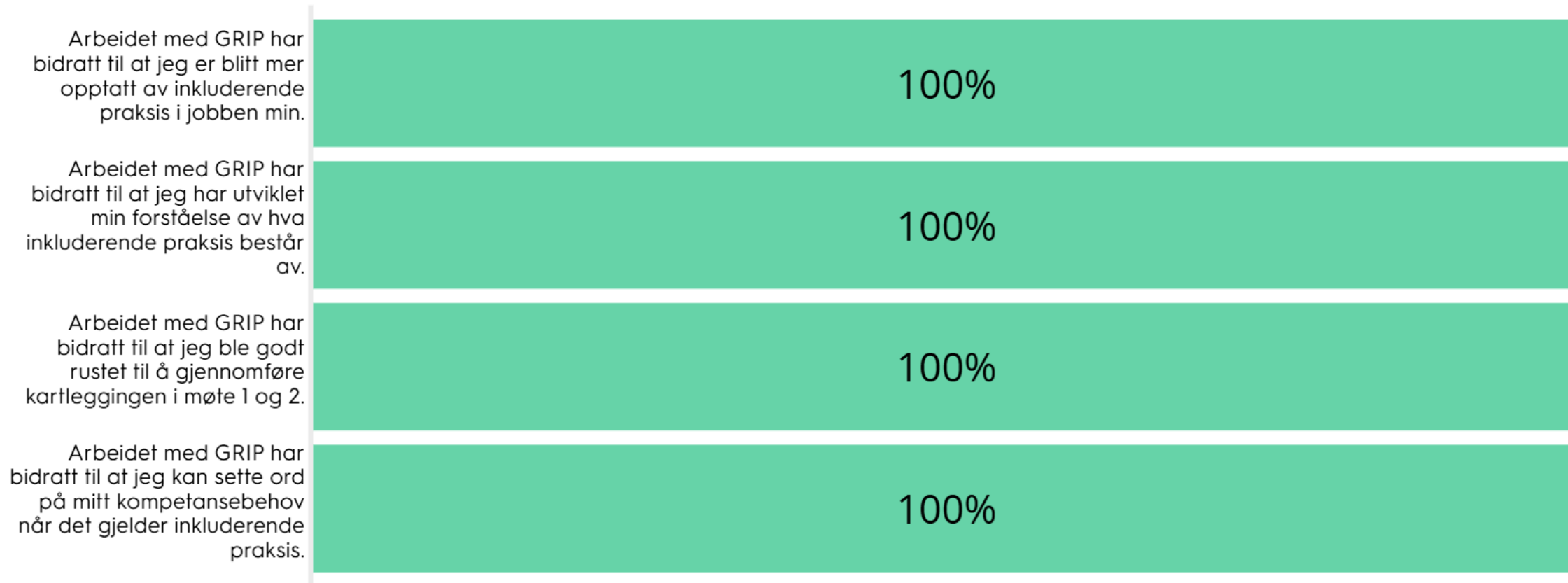
Skjul innspill

 Learny

 0/0

Du er nå ferdig med GRIP-kartleggingen. Vi ber deg nå om å vurdere hvordan GRIP har fungert så langt (Møte 1 og 2):

Helt uenig Litt uenig Verken eller Litt enig Helt enig Ikke relevant

Skjul innspill

På hvilke måter har GRIP-arbeidet påvirket virksomhetens kompetanse til å vurdere inkluderende praksis? Kom gjerne med konkrete eksempler:

1 Våre svar

Skjul innspill

 Learnly

0 / 0

Kompetansebehov

Nå har dere tilgang til resultatene som gir dere retning for videre arbeid.

Bruk disse resultatene, gjerne sammen med andre data, og still følgende spørsmål:

- Hva gjør dere allerede godt?
- Hva bør dere endre?
- Hvilke kompetansebehov har dere?

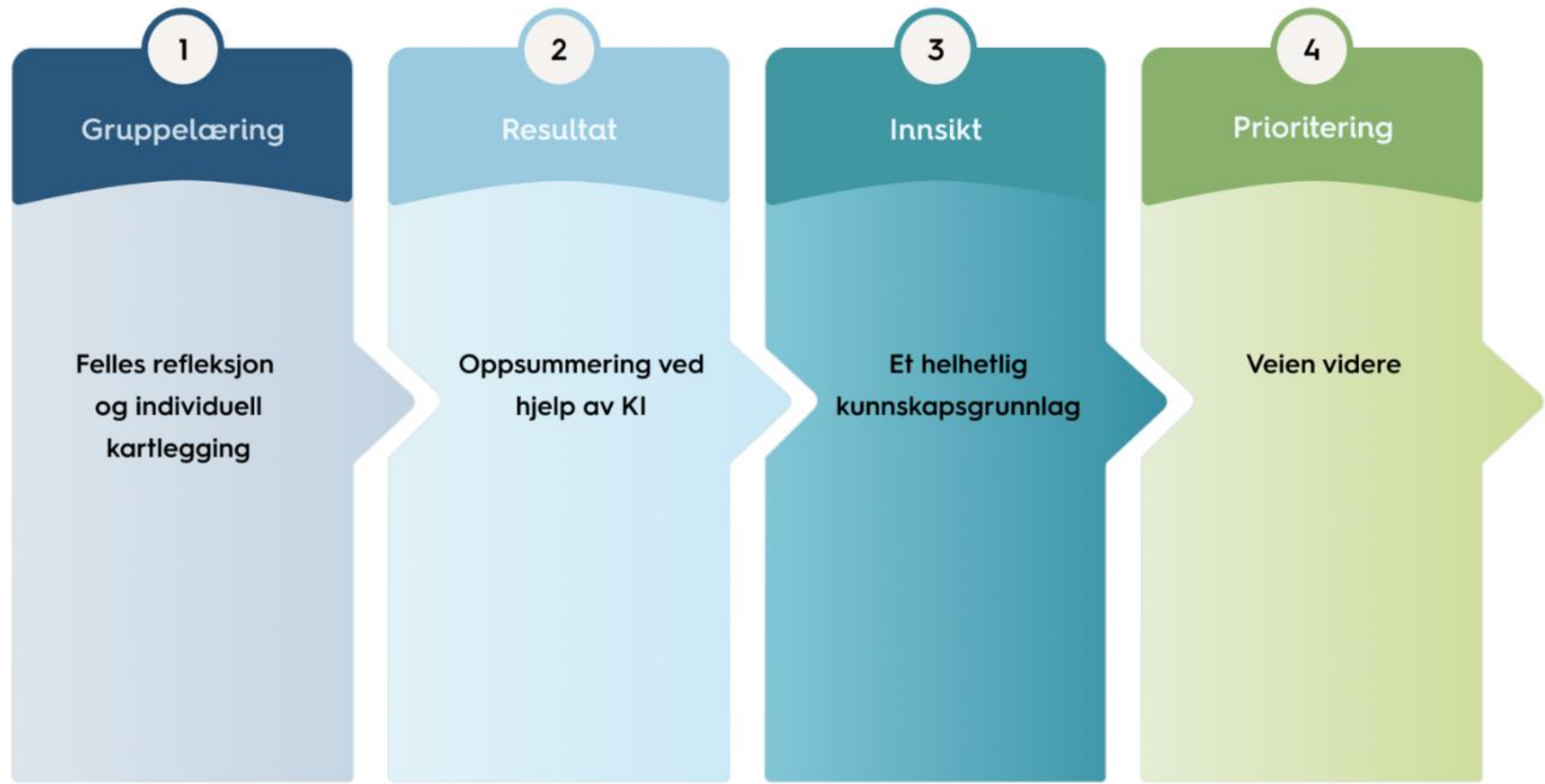
Nå kan dere lage en plan for kompetanseutvikling for å utvikle enhetens inkluderende praksis.

Dere kan få støtte til dette arbeidet fra det fagmiljøet dere samarbeider med.

Foto: Jørn Steen, Læringsmiljøsentret

Filmene

Gripfilmene er produsert av:

Faglig ansvarlig:

Anne Kristin Hansen Andresen

Nina Grini

Kari Stamland Gusfre

Janne Støen

Janken Sæbø

Linne Tangen

Jarl Inge Wærness

Produksjon, foto og klipp: Jørn Steen

Copyright: LearnLab og Nasjonalt senter for læringsmiljø og atferdsforskning, 2026.

Referanser

European Agency for Development in Special Needs Education (2012) Profil for inkluderende lærere, Odense, Danmark: European Agency for Development in Special Needs Education.

Florian, L. and Spratt, J. (2015) Inclusive pedagogy: From learning to action. Supporting each individual in the context of 'everybody'. *Teaching and Teacher Education*. Volume 49, July 2015, Pages 89-96

Florian, L. and Spratt, J. (2013) Enacting Inclusion: A Framework for Interrogating Inclusive Practice. *European Journal of Special Needs Education*, 28, 119-135.

Meld.St. 6 (2019-2020). Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO. Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Mitchell, D. & Sutherland, D. (2020). *What Really Works in Special and Inclusive Education: Using Evidence-Based Teaching Strategies*. (3. utg.). London, New York: Routledge

Keles, S., ten Braak, D., & Munthe, E. (2024). Inclusion of students with special education needs in Nordic countries: a systematic scoping review. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 68(3), 431–446. <https://doi.org/10.1080/00313831.2022.2148277>

Steimler, Stig Erik, Yngve Lindvig m.fl. (2024): *Leading Educational Change in the Era of AI*. Oslo: Learnlab.

Øen, K., & Johan Krumsvik, R. (2022). Teachers' attitudes to inclusion regarding challenging behaviour. *European Journal of Special Needs Education*, 37(3), 417–431. <https://doi.org/10.1080/08856257.2021.1885178>

Du har kommet til slutten av presentasjonen

 Vis rapport